

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИ
Айыл Чарба факультети
Мөмө-жемиш жана Талаа өсүмдүктөрү Бөлүмү
Курстун программасы

www.manas.edu.kg

Курстун коду	Курстун аты (Кыргызча)	Курстун аты (Түркчө)	Семестр	Апталык саат	Кредит	ЕКТС
ВТВ-303	ДАН Ж-А ЧАНАКТУУ ӨСҮМДҮКТӨР	TARLA BİTKİLERİ	5	3 + 2	4	5

Курстун деңгээли	Бакалавр
Курстун түрү	Талаптуу
Координатор	Доц.Др. Селахаттин Чынар
Курстун мугалими	Доц.Др. Селахаттин Чынар
Курстун тили	Түркчө
Жардамчылар	Arş. Gör. Hasan CAN
Аудитория	ZF-203
Курстун максаты	Студенттерди зыянкечтердин , илдеттердин , моллюскалардын , нематоддордун, отоо чөптөрдүн жана кемирүүчүлөрдүн биологиялык өзгөчүлүктөрү, таралышы, зыянкечтүүлүгү , алар менен күрөшүү жолдорун иштеп чыгуу жана уюштуруу жөнүндө теориялык жана практикалык билим менен камсыз кылуу. Студенттерди кошумча түрдө Кыргызстан шарттарында кенири таралган айыл чарба өсүмдүктөрүнүн зыянкечтери жана илдеттери жөнүндө терең билим менен камсыз кылуу. Кыргызстан шарттарында кенири таралган айыл чарба өсүмдүктөрүнүн негизги зыянкечтерин, илдеттерин, отоо чөптөрү өз алдынча аныктай билүү жана күрөшүү жолдорун иштеп чыгуу практикалык жөндөмдүүлүктөрүн калыптандыруу.

Колдонулуучу адабияттар

	Колдонулуучу адабияттар	Адабияттын түрү
1	1. Исаевич.В. . Защита растений от вредителей. Колос, Мир (2003), 474 стр.	Китеп
2	2.Поспелов С.М., Берим Н.Г. Защита растений. Агропромиздат, 362 с. 1986.	Китеп
3	3.В. В. Гриценко. Защита растений. Издатель: Мир, 2005 г. 496с.	Китеп
4	4.Toros, S. Maden ,S. 1991. Tarımsal Savaşım Yönetem ve İlaçları. Ankara Üniv.Yayımları.332.	Китеп
5	5.Биологические средства защиты растений.Под редакцией проф. Е.М. Шумакова Москва, « Колос», 1974.с.408	Китеп
6	6.Pegg, G. F., and P. G. Ayres. 1988. Fungal Infection of Plants. Cambridge University Press, Cambridge.	Китеп
7	7. Микология и фитопатология. Научный периодический журнал Российской Академии Наук. Выходит 6 выпусков в год.	Басылма
8	8. Защита и карантин растений. Ежемесячный журнал для специалистов, ученых и практиков. Российская Федерация.	Басылма

Жетишилчү жыйынтыктар

1	Бул курсту аяктагандан кийин студенттер өсүмдүктү коргоонун теориялык жана практикалык негизин билүү менен, айлана чөйрө үчүн коопсуз болгон, зыянкечтердин жана илдеттердин зыяндуулук деңгээлине жараша өз алдынча коргоо чараларын уюштуруу жөндөмдүүлүктөргө ээ болот. Ошондой эле республиканын ар бир регионундагы шарттарга ылайыктуу коргоонун интегралдык ыкмаларын иштеп чыгуу боюнча билимге жана шыктарга ээ болот. Бул курс фитопатология, биологиялык коргоо, химиялык коргоо , өсүмдүктү коргоонун биотехнологиясы , өсүмдүктүн селекциясы жана карантин деген курстар үчүн терең негиз берет
---	--

Курстун планы

Апта	Темасы
1. Апта	Өсүмдүктү коргоо илими жана предмети. Кыргызстанда өсүмдүктү коргоо илиминин өнүгүү тарыхы жана этаптары, Азыркы учурдагы абалы, максаты жана милдеттери.

Курстун планы

2. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн зыянкечтери жөнүндө маалыматтар, алардын морфологиясы, анатомиясы, көбөйүү биологиясы.
3. Апта	Абиотикалык, антропогендик факторлордун жана энтомофагдардын айыл чарба өсүмдүктөрүнүн зыянкечтерине көрсөткөн таасири . Өсүмдүк жана курт кумурскалардын ортосундагы эволюциялык байланыштар. Монофагдар, полифагдар жана олигофагдар.
4. Апта	Курт кумурскалардын систематикасы и классификациясы.
5. Апта	Кенелер , нематоддор , моллюскалар жана кемирүүчүлөр жөнүндө негизги маалыматтар
6. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн илдеттери (илдеттердин симптомдорунун көрүнүү типтери). Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн илдеттеринин классификациясы.
7. Апта	1-чи аралык сынак
8. Апта	Мителик жөнүндө түшүнүктөр. Илдет козгогучтун кожоюн өсүмдүккө болгон тандоосу.Патогендүүлүк, вируленттүүлүк жана агрессивдүүлүк.Патологиялык процесстин өнүгүшү.Эпифитотиялар.
9. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн зыянкечтери, илдеттери жана отоо чөптөрү менен күрөшүүнүн агротехникалык, физико- механикалык жана биологиялык ыкмалары
10. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн зыянкечтери, илдеттери жана отоо чөптөрү менен күрөшүүнүн химиялык ыкмалары. Пестициддер жана алардын классификациялары. Пестициддердин айлана чөйрөгө жана адамдын ден соолугуна тийгизген таасири.
11. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн карантини. Кыргызстандын карантиндик системасынын абалы.
12. Апта	2-чи аралык сынак
13. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүн коргоонун алдын ала божомолдоолору. Зыянкечтердин жана илдеттердин чыгышын алдын ала божомолдоо.
14. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн зыянкечтери, илдеттери жана отоо чөптөрү менен күрөшүү иштерин уюштуруу.
15. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүн коргоо боюнча окуу практикасы. Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн зыянкечтерин тактоо жана эсептөө ыкмаларын үйрөнүү
16. Апта	Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн жабыр тартуусун эсептөө ыкмаларын үйрөнүү.Айыл чарба өсүмдүктөрүнүн илдеттерин тактоо жана эсептөө.

Баалоо

Баалоо каражаты	Саны (даана)	Үлүшү (%)	Жалпы үлүшү
Арасынак	1	40	40
Финал сынагы	1	60	60